

Sygn. akt III APa 52/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Zbigniew Gwizdak (spr.)
Sędziowie	SSA Tadeusz Szweda SSA Krystyna Merker
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2016 r. w Katowicach

sprawy z powództwa T. Z. (1) (T. Z. (1))

przeciwko (...) S.A. w K. -

- KWK (...) w K.

o odszkodowanie

na skutek apelacji powoda T. Z. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy w Katowicach

z dnia 30 czerwca 2015 r. sygn. akt IX P 175/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda dalszą kwotę 28.976,53 zł (dwadzieścia osiem tysięcy dziewięćset siedemdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt trzy grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 19 czerwca 2014 roku,

2. oddala apelację w pozostałym zakresie,

3. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 4 i 5 w ten sposób, że znosi wzajemnie koszty procesu pomiędzy stronami za I instancję,

4. znosi wzajemnie koszty procesu pomiędzy stronami za II instancję.

/-/ SSA T.Szweda /-/ SSA Z.Gwizdak /-/ SSA K.Merker

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III APa 52/15

UZASADNIENIE

Powód T. Z. (1) domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego (...) S.A. w K. – KWK (...) w K., odszkodowania w kwocie 203.971,37 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 157.000 zł od dnia 28 marca 2013 r. a od kwoty 46.971,37 zł od dnia wniesienia pozwu oraz kosztów procesu wg norm przepisanych.

Uzasadniając pozew wskazał, że uległ wypadkowi przy pracy, w wyniku którego stał się inwalidą poruszającym się na wózku inwalidzkim. Dotychczas zajmował mieszkanie, które znajdowało się na I piętrze, w starym międzywojennym budownictwie bez windy. Podkreślił, iż chciał zamienić mieszkanie na położone na parterze lub w budynku z windą, jednakże bez rezultatu. W związku z tym w dniu 27 marca 2013 r. zakupił nowe mieszkanie za kwotę 157.000 zł. Koszty jego adaptacji do możliwości osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim wyniosły zaś 46.971,37 zł.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie roszczeń powoda i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych.

Podniosła, że powód pozostawał we wspólności małżeńskiej majątkowej, lokal mieszkalny został zakupiony z majątku wspólnego małżonków, a zatem tylko część kosztów jego zakupu mogła być rozpatrywana jako wystąpienie uszczerbku w jego majątku. Wskazała na fakt, iż zakup nowego mieszkania nie spowodował po stronie powoda uszczerbku majątkowego, skoro jako ekwiwalent uiszczonych przez niego środków pieniężnych nabył on prawo własności nieruchomości, przy czym nie wyzbył się prawa do dotychczas zajmowanego lokalu. Wreszcie pozwana podniosła, że wyrokiem z dnia

10 stycznia 2007 r. Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie IX P 34/ 06 zasądził na rzecz powoda kwotę 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia, 9.531zł tytułem odszkodowania oraz rentę uzupełniającą w kwocie 527 zł miesięcznie. Zasądzając odszkodowanie Sąd miał na uwadze trudności powoda związane z jego miejscem zamieszkania. Powód nadto otrzymał od ubezpieczycieli odszkodowanie w łącznej kwocie 97.779 zł. Wszystkie wypłacone sumy miały za cel zrekompensować powodowi poniesioną szkodę i stanowiły także wystarczający substrat, by dostosować warunki lokalowe powoda do zgłaszanych potrzeb.

Powód nie przedstawił zaś rozliczeń, z których by wynikało na jakie cele, w jakich kwotach, wydatkował przywołane należności, które otrzymał.

Pozwana zakwestionowała także wysokość kosztów adaptacji mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej i wydatki poniesione przez powoda na zakup zmywarki, okapu, piekarnika, pralki, karniszy i zasłon, umywalki, toalety, grzejników, opraw halogenowych, szafki czy łóżka. W ocenie pozwanej przedmioty te nie stanowiły elementów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim.

Zarazem pozwana podniosła zarzut przedawnienia się roszczenia powoda, który w dniu 20 kwietnia 2009 r. wystąpił przeciwko niej z próbą ugodową.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2015 r., Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanej na rzecz powoda tytułem odszkodowania kwotę 53.995 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 czerwca 2014 r., oddalił powództwo w pozostałej części i dokonał szczegółowego rozliczenia kosztów procesu.

Czyniąc ustalenia faktyczne, Sąd I instancji wskazał, iż w dniu 13 maja 2004 r. powód uległ wypadkowi przy pracy, w wyniku którego stwierdzono u niego 100 % inwalidztwa i całkowitą niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji. Wskutek wypadku porusza się na wózku inwalidzkim, wobec częściowego paraliżu (od pasa w dół). Mieszkanie dotychczas przez

niego zajmowane wraz z żoną położone było w S. przy ul. (...) i stanowiło wspólność małżeńską powoda i jego żony, pozostających w ramach małżeńskiej wspólności ustawowej.

Na podstawie umowy sprzedaży i ustanowienia hipoteki z dnia 27 marca 2013 r. powód i jego żona T. Z. (2) zakupili spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...) za cenę 157.000 zł oświadczając, że prawo to kupują z majątku wspólnego i że istnieje między nimi wspólność ustawowa. Na ten cel małżonkowie zaciągnęli kredyt w wysokości 50.000 zł.

Poprzednie mieszkanie powód i jego żona wystawili do sprzedaży za pośrednictwem biura nieruchomości. Pierwotna cena proponowana za kupno tego mieszkania wynosiła 98.000 zł. Do chwili wyrokowania przez Sąd Okręgowy mieszkanie to nie znalazło nabywcy, chociaż cena wyjściowa była obniżana czterokrotnie, ostatecznie do kwoty 85.000 zł. Wartość rynkowa tego mieszkania, jak ustalona przez biegłego w zakresie wyceny nieruchomości wyniosła na dzień 13 listopada 2014 r. - 86.000 zł.

Jak przypomniał Sąd I instancji wydatki poniesione przez powoda na adaptację nowego mieszkania udokumentowane zostały przedstawionymi fakturami.

Biegły z zakresu budownictwa J. H. w opinii z dnia 25 kwietnia 2015 r. wskazał, że zakupione materiały budowlane odpowiadały ilością celowi przeprowadzenia remontu budynku mieszkalnego oraz zakupu wyposażenia specjalistycznego.

Konieczne było dostosowanie mieszkania do potrzeb takich jak: likwidacja progów do swobodnego poruszania się na wózku, dostosowanie sanitariatów, dostosowanie klamek w stolarce okiennej i drzwiowej, obniżenie blatów i baterii w aneksie kuchennym do wysokości obsługi z wózka inwalidzkiego, przystosowanie półek w szafach jak i w całym mieszkaniu do wysokości obsługi z wózka inwalidzkiego.

Koszt zakupu materiałów celem dostosowania mieszkania przez powoda wynosił 46. 971,37 zł, a wg biegłego po zsumowaniu faktur kwotę 47.589,64 zł. Biegły również ustalił, że roboty budowlane i remontowe były wykonywane systemem gospodarczym, w miarę posiadanych środków finansowych, przez członków rodziny powoda i jego żony lub przez kolegów z pracy.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 10 stycznia 2007 r. w sprawie IX P 34/06 zasądzona została na rzecz powoda w związku z wypadkiem przy pracy kwota 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia, renta uzupełniająca obok renty ustalonej ugodą pozasądową w kwocie 527 zł oraz odszkodowanie w kwocie 9.531,00 zł. Jak wynikało z uzasadnienia wyroku podstawą zasądzenia odszkodowania był art. 444 § 1 k.c., a odszkodowanie obejmowało koszty rehabilitacji, zakupu cewników, pampersów, ligniny i kosztów zakupu poduszki przeciwodleżynowej, poniesionych przez powoda w okresie 18 miesięcy przed wniesieniem pozwu w tejże sprawie.

Dokonując prawnej oceny tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji w pierwszym rzędzie wskazał na bezzasadność podniesionego zarzutu przedawnienia i zaakcentował, że samo nabycie mieszkania przez powoda z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego było uzasadnione, albowiem powód poruszając się na wózku inwalidzkim, zajmował mieszkanie w starym budownictwie, bez windy i balkonu, na pierwszym piętrze, co powodowało, iż niezbędna okazywała się być pomoc osób trzecich przy wyniesieniu go z tego mieszkania, którego sam nie był w stanie opuścić.

W ocenie Sądu Okręgowego za szkodę nie mogła zostać uznana całość ceny poniesionej przez powoda i jego żonę na zakup nowego lokalu. Powód nie mógł domagać się zwrotu całości zapłaconej ceny, albowiem pozostawał we wspólności ustawowej małżeńskiej, a mieszkanie zostało zakupione z pieniędzy wspólnych małżonków. Jak wskazał Sąd I instancji na zakup nowego mieszkania, licząc po połowie, powód wydał 78.500 zł. W majątku powoda

i jego żony pozostało jednak mieszkanie przy ul. (...) stanowiące ich współwłasność małżeńską o wartości 85.000 zł. Powodowi przypadła udział w tym mieszkaniu w wysokości 42.500 zł. Po odjęciu tychże wartości różnica wyniosła 36.000 zł, i taką kwotę, jako uzasadnioną uznał w tym względzie Sąd Okręgowy.

Oceniając roszczenie powoda związane z kwestiami wydatków poczynionych na adaptację nowego mieszkania Sąd I instancji w sposób niezmiernie szczegółowy odniósł się do pozycji zakupowych przedstawionych przez powoda, kwestionując te, które w jego ocenie nie pozostawały w ścisłym związku z potrzebami powoda jako osoby niepełnosprawnej i co za tym idzie uznał zasadność roszczenia powoda w tym względzie jedynie do wysokości 17.994,84 zł.

Wyrok Sądu Okręgowego, w części oddalającej powództwo zaskarżył apelacją T. Z. (1).

We wniesionym środku odwoławczym powód podniósł zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego przez niewłaściwą interpretację i błędne zastosowanie, a w szczególności art. 361 § 2 k.c. przez brak odniesienia się w jakikolwiek sposób do definicji szkody zawartej w tym przepisie oraz art. 31 § 1 pkt 1 k.r.o. przez dokonanie podziału majątku dorobkowego powoda i jego żony w trakcie trwania majątkowej wspólności małżeńskiej.

Wskazując na powołane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego dochodzonej kwoty w całości wraz z kosztami procesu w tym kosztami zastępstwa procesowego za obie instancje, ewentualnie wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Uzasadniając apelację powód podniósł, że fakt posiadania przez powoda mieszkania przy ul. (...) nie mógł mieć znaczenia dla oceny roszczenia powoda, gdyż mieszkanie to wchodziło do jego majątku przed zdarzeniem wywołującym inwalidztwo i tym samym pomniejszanie odszkodowania o wartość tego mieszkania było pozbawione jakiegokolwiek podstawy prawnej.

Ponadto apelujący wskazał, że brak było podstaw do dokonywania przez Sąd Okręgowy swoistego „podziału majątku wspólnego” małżonków, w trakcie trwania tej wspólności, a tym samym bezzasadne było pomniejszenie zasądzonej tytułem odszkodowania związanego z nabyciem nowego mieszkania kwoty.

We wniesionej odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie, wskazując na bezzasadność podniesionych zarzutów. Jednocześnie pozwana wniosła o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok należało zmienić w ten sposób, że zasądzić od pozwanej na rzecz powoda żądane przez niego tytułem wydatków „adaptacyjnych” znacząco wyższe kwoty. W pozostałym zakresie należało oddalić apelację jako bezzasadną.

W pierwszej kolejności należy jednak zauważyć, że o ile roszczenie powoda (znajdujące swoje normatywne uzasadnienie w treści art. 444 § 1 k.c.) związane z zakupem przez niego nowego, bardziej dogodnego z punktu widzenia osoby niepełnosprawnej mieszkania uznać należało za uzasadnione, o tyle nie można było podzielić - prezentowanego przez stronę powodową - poglądu, w świetle którego ustrój majątkowy małżeński, w jakim pozostawał powód, był bez wpływu na zasadność dochodzonych przez niego, a wydatkowanych na zakup nowego mieszkania wraz z małżonką, kwot.

W ocenie Sądu II instancji - podtrzymującego w tej mierze własny pogląd wyrażony w wyroku z dnia 26 marca 2010 r., III APa 2/10, a zaaprobowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 sierpnia 2011 r., I PK 249/10 - powód, który dokonał zakupu mieszkania wraz z małżonkiem, za środki pochodzące z majątku wspólnego, może dochodząc naprawienia szkody polegającej na konieczności zakupu nowego mieszkania na podstawie art. 444 § 1 k.c. domagać się tytułem zwrotu od osoby obowiązanej jedynie połowy ich wysokości.

Stanowisko takie wynika z dyspozycji art. 43 § 1 k.r.o. Wprawdzie - jak to wynika z uregulowań art. 43 § 2 oraz § 3 k.r.o. - kwestie związane z udziałami w małżeńskim majątku wspólnym mogą podlegać modyfikacjom związanym z wysokością udziału danego małżonka w majątku wspólnym, jednakże należy mieć na względzie, że modyfikacje takie mogą wynikać jedynie z inicjatywy samych stron (małżonków, ich spadkobierców), zaś ogólna idea wspólności ustawowej nie może prowadzić do powstawania nieuzasadnionych przysporzeń, do czego by musiało dochodzić, gdyby w tym względzie przyjął stanowisko powoda wyrażone w apelacji.

W zakresie związanym z poniesieniem przez powoda wydatków „adaptacyjnych” związanych z remontem i dostosowaniem przez powoda nowego mieszkania do jego potrzeb, jako osoby niepełnosprawnej, uznać należało trafność apelacji niemalże w całości.

W pierwszym rzędzie zaznaczyć należy, że Sąd Apelacyjny jako niczym nieuzasadnione, a wręcz niezrozumiałe, uznać musiał stanowisko Sądu Okręgowego, związane z oceną zasadności dokonywanych przez powoda zakupów pozostających w związku z w/w pracami adaptacyjnymi. Zauważyć wypada, że oceniając całokształt poczynionych przez powoda zakupów

i wykonanych w nowo zakupionym mieszkaniu robót, nie sposób nie uznać ich wręcz skromnego - z punktu widzenia współczesnych standardów - charakteru. W istocie dokonane zakupy materiałowe obejmowały rzeczy co najwyżej średniego gatunku, zapewniające podstawową egzystencję (przy uwzględnieniu niepełnosprawności powoda). Trudno zatem w ocenie Sądu Apelacyjnego kwestionować zasadność dokonywanych zakupów i wykonywanych robót, nie można także podzielić wspierającej rozumowanie Sądu I instancji argumentacji sprowadzającej się do wskazania, że z zakupionych akcesoriów mogły korzystać także inne osoby, w szczególności małżonka powoda. Przyjęcie tego rodzaju rozumowania jawi się jako zupełnie nieuprawnione, z samych okoliczności sprawy wynika, że dokonywane modernizacje miały na względzie wyłącznie osobę powoda i jego schorzenia, a fakt, że z wyposażenia mieszkania mogą korzystać także i inne osoby pozostaje całkowicie bez znaczenia z punktu widzenia oceny zasadności roszczenia powoda w tym względzie.

Jednocześnie Sąd II instancji pragnie podkreślić, że nie uznał zasadności apelacji związanych z roszczeniem „zakupowo - modernizacyjnym” jedynie w tym względzie, w jakim przedstawione faktury zostały skorygowane, co pozostawało w związku z rezygnacją przez powoda z pewnych, dokonanych już zakupów.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji na mocy art. 386 § 1 k.p.c.

Co do punktu 2 wyroku orzeczono na zasadzie art. 385 k.p.c.

O stosunkowym rozdzieleniu kosztów orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., (w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.), mając na względzie to, iż powód wygrał spór w około 50%, jak w punktach 3 oraz 4 orzeczenia.

/-/ SSA T.Szweda /-/ SSA Z.Gwizdak /-/ SSA K.Merker

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek